

agrupació excursionista talaia

FEDERATS A:

federación catalana de montaña
federación catalana de esquí
comité de exploraciones subterráneas de cataluña
asociación española de camping y caravana

CARRER ANSELM CLAVE, 3 - TELEFON 893 12 57 - VILANOVA I LA GELTRU

CIRCULAR PER ALS SOCIS

MARÇ 1972

TOPONIMIA COMARCAL

EL CABRAFIG

(CAN GRAU - OLIVELLA)

Si pregunteu pel **Cabrafig** és possible que en tot el terme d'Olivella ningú no sàpiga dir on és. Aquest nom l'enregistrem l'any 991 i no diu que precisament sigui un lloc de l'esmentat poble comarcal, però en aquella data fou restaurat el temple de Sant Miquel d'Olèrdola i li foren assenyalats els seus límits; i pel cantó de migdia el terme olèrdolà començava pel mar «ad ipsas cegias (Sitges) et per fonte anastasio (Font de Ca l'Almirall? - Ribes) et per fonte de cuzinas (Font de Codines - Ribes) et per **ipso cabra fico** (El Cabrafig - Olivella?) gradit per ipsa gavarra (La Gavarra - Oleseta) usque in spelunci que dicunt derrú (Can Ràfols

dels Caus - Avinyonet)», o sigui, que més o menys seguia la medieval carretera de Sitges al Palou de Ribes, continuava per l'antic camí romà de Ribes a Olesa de Bonesvalls i allà agafava l'altre camí (es diu que també romà) de La Gavarra cap a Sant Pere d'Avinyonet i Sant Sebastià dels Gorgs. Quan passàvem per Olivella hem posat un interrogant, ja que de moment no havíem identificat el dit «cabra fico».

Aquest topònim el tornarem a llegir en un document de l'any 1038 i en aquesta ocasió el «**Caprafigo**» era a llevant d'Olivella, com afrontació dels termes del castell, en una venda efectuada per Ramon i Bernat,

germans, a Guerau, germà seu. Es a dir, el Cabrafig corresponia al límit oriental d'Olivella, pertanyia al seu terme i encara desconeixiem quina classe d'accident geogràfic anomenava.

L'any 1711 fou elaborat el «Llevador dels censos y delmes percibeix lo Pricrat de les onse mil Verges» i en dita relació hi vam trobar: «Pera Grau pagès de Olivella per lo **Mas anomenat Cabra fich**». En efecte en documents que van des de 1622 a 1681 ja havíem vist un tal «Petri Garau (o Grau) de **Cabrafich** (o Cabrafità)» com a propietari de terres properes a la masia d'Aliona i no massa lluny «del cap d'amunt de la font d'en Cudines» (1662) que ja sabíem de l'any 991. La realitat quedà aleshores evident. L'antic Cabrafig i després masia de Cabrafig era l'actual Can Grau, extrem llevantí del terme municipal d'Olivella, al peu del Puig de la Mola i al costat mateix del vell camí romà de Ribes a Oleseta que nosaltres teníem com a límit del temple d'Olèrdola l'any 991.

«Pera Faliu Grau» continuà essent amo de la masia en 1725 i anys successius, però el nom de Cabrafig ja no constà més enlloc. Era simplement Can Grau. En aquells temps tenien diverses classes de terres, vinyes, oliveres, bosc i muntanya; ases, bous i cabres. Hi havia masover i jornalers. En 1729 ja tenien dues cases. L'any 1758 era propietat de Josep Grau i encara ho era en 1781, però la «Casa Grau» de 1790 tenia nou amo: Cristòfol Font «abatant al terme de Ribas». Els Font continuaven senyorejant Can Grau el 1871. Tot això, el nom de **Can Grau** ja no es va perdre més, com ho fou el primitiu de **Cabrafig**.

Can Grau és una de les poques masies habitades de la nostra contrada. Encarada a Migdia i amb un rellotge de sol, té teulada a dos vents, un gros i alt contrafort a la façana i un parell d'arcades agivals en el seu in-

terior. Al costat hi ha l'habitable dels amos, més moderna. Tenen cultiu de cacaus i terres de conreu en bon estat, encara que també es veu molt d'erm. Hi ha gran profusió de savines, atzavares, bargallons, xipresos i alguna figuera de moro («Opuntia ficus-índica»). Davant la casa també viu una figuera de cristià («Ficus càrica»). Des de Can Grau es divisa perfectament tota la costa de Vilanova, fins a Salou; i entre les muntanyes s'albira el temple d'Olèrdola.

I abans de tancar aquest escrit caldrà donar una explicació de l'etimologia del mot «Cabrafig». La cabrafiguera (del llatí «caprificus») és la figuera salvatge o figuera borda, que només rarament dóna figues comestibles (cabrafigues) i que viu ordinàriament a les esquerdes de les roques. De fet la cabrafiguera és una figuera boscana mascle. Cabrafigar o caprificar és l'operació d'enrastellar el fruit de la cabrafiguera en la figuera femella, perquè sigui fecundada pel pollen i faci el fruit bo. Tal vegada la figuera de fruit comestible de Can Grau sigui una descendent directa d'una cabrafiguera del segle X.

VICENÇ CARBONELL

Bibliografia

Any 991: «Libri Antiquitatum», volum IV, segons fotocòpia del Museu d'Olèrdola.

Any 1038: «Els castells catalans», volum III, pàg. 903.

Des de 1622: «Documents de Can Suriol».

De 1725 a 1830: «Cadastre d'Olivella».

Després: «Arxiu d'Olivella».

ADDENDA: En un darrer document trobat a l'arxiu de Can Suriol i datat el 29 de Juny de 1827, encara hem llegit el nom de «Casa Grau de Cabrafich», pròpia de «Joan Font y Casas pagès del terme y Parr.^a de Sn. Pere de Ribas».

Naranjo de Bulnes

En las próximas vacaciones de Semana Santa, una cordada de nuestra Agrupación formada por Luis Soler y el que suscribe, intentaremos conseguir la primera integral a la Pared Oeste del Naranjo de Bulnes en invernial.

Esta «pared» ofrece una dificultad extrema en invierno por estar sus paredes completamente llenas de hielo. Prueba de esto son los innumerables abandonos y los terribles accidentes ocurridos en la inmensidad de su masa calcárea.

El primero de ellos, fue el trágico final de la cordada vasca, formada por los montañeros Ramón Ortiz, Presidente del Club Alpino Oargui de Tolosa y su compañero Francisco Berrio del Anaika bat de San Sebastián, que perecieron el 1 de febrero de 1969, cuando ya se hallaban a escasos metros de la cumbre.

El otro accidente, fue la muerte de José Luis Arrabal en el Hospital General de Oviedo, después de la penosa permanencia de doce largas noches en una repisa, a unos cien me-

tros de la cumbre, acompañado de su compañero Lastra, ambos miembros de la Real Sociedad Española de Alpinismo Peñalara de Madrid.

Vocación innata del hombre, es vencer los problemas que la naturaleza nos presenta, haciendo cuestión de honor, aquellos en los que han empeñado su vida otros compañeros que como nosotros, eran fervientes adeptos de la montaña. Es por este motivo, que por nuestras mentes, haya pasado la idea de vencer esa torre cilíndrica que es el «Naranjo».

Estamos en el convencimiento de poder conseguir para el alpinismo catalán y especialmente para nuestra agrupación, esta gran victoria.

Si lo logramos, habremos conseguido uno de nuestros objetivos más difíciles. Caso de no conseguirlo, volveremos con la inmensa satisfacción de haber contribuido, aunque sólo sea intentándolo, a la conquista del hasta ahora invencible Naranjo de Bulnes.

ANGEL VEDO
Presidente del G.E.A.M.

Campionats Socials d'Esquí

Categorias:

VETERANS - NOVELLS - FEMENINS

SETMANA SANTA DE 1972

PISTES DE LLESSUI

LES COMPARSES

Enguany la participació en les Comparses s'ha vist notablement incrementada en totes les Entitats. En la nostra s'hi comptaren 206 parelles, xifra record, 74 d'elles infantils. Els portants de les banderes foren Assumpta Baig i Josep Ramon Solria, i les medalles de la constància es concediren als matrimonis formats pels nostres consocis Cristòfol Soler i Pilar Torres de Soler i Xavier Capdet i Lluïsa Farges de Capdet.

NOVA CAVITAT A CATALOGAR

A la revista «Cingles» editada per l'Agrupació Científic Excursionista de Mataró, corresponent als darrers mesos del 1971, hi hem vist un detallat article on es relata el descobriment i descripció d'una nova cavitat en el massís de Garraf, a la qual s'ha donat el nom d'Avenc dels Guerrillers. Té una profunditat total de 65 m. i està situat en el terme de Castelldefels, en les immediacions de la Vall de Joan. Un esquema topogràfic de l'avenc complementa l'interessant article espeleològic.

UN PORT A L'AIGUADOLÇ

Finalment a Sitges s'han decidit per unanimitat a programar la construcció del debatut port esportiu a la zona de l'Aiguadolç. Amb més exactitud potser hauriem de dir que serà construït a la Punta Grossa o a Les Forques, però això no té massa importància mentre el facin ben allunyat de La Punta i no es malmeti la perspectiva del bell paratge de la vila veïna.

L'AUTOPISTA DEL PENEDES

S'està treballant en les obres del traçat i explanació de l'autopista de Martorell a Tarragona en el sector penedesenc. Actualment les obres estan centrades en la contrada dels termes de Gelida, Sant Sadurní d'Ànoia, Subirats i Avinyonet. Tenim notícia que aquesta nova via creuarà per sota la carretera de Vila-nova a Vilafranca en les immediacions del Molí d'en Rovira, en direcció a Moja. El tradicional paisatge de la depressió penedesenca, amb les seves peculiars quadrícules de cultiu quedarà força afectat amb el pas d'aquesta ampla carretera de peatge.

C I A R I

RAMAT DE PORCS SENGLARS

En els darrers dies en que finia la temporada de caça, fou vist en la zona muntanyosa entre Foix i Pontons un nodrit estol de porcs senglars que possiblement havien entrat al Penedès travessant la Serra d'Ancoosa, procedents dels boscos de Bellprat, Brufaganya i Queralt. Es diu que el grup el formaven un parell de dotzenes de senglars. Cinc d'ells foren abatuts pels caçadors als contorns de Torrelles, i un altre prop del Mas de Pontons. Precisament aquella era una zona en la que alguns membres de la nostra Entitat havien recorregut sense sospitar que es poguessin trobar de cop enfront d'aquell ramat salvatge, tenint-ne la primera notícia en veure les peces cobrades dels caçadors.

AUDICIO DE SARDANES

Organitzat pels «Amics de la Sardana», tindrà lloc el diumenge dia 19 de Març (Sant Josep), a les 12'30 del migdia, a la Plaça de la Vila. L'audició anirà a càrrec de la Cobla Sitgetana.

CONSOCI PREMIAT

El nostre consoci en Joan Rius i Vila ha obtingut el premi d'Assaig i Investigació Històrica «Ciutat d'Hospitalet 1971» amb la seva obra «El meu Josep Janés i Olivé». El premi està dotat amb medalla d'or i una important quantitat en metàl·lic. La nostra sincera felicitació a l'amic Rius, les afeccions literàries del qual s'han vist merescudament recompensades.

SECCIO MUSICAL

De la Secció Musical, va començar a parlar-se'n a principis de curs. Va ser aprovada a l'Assamblea General de Socis, i presentada l'últim diumenge de febrer ja com una realitat.

Els primers passos —els més senzills— estan ja donats.

Al grup Coral del principi se'n hi ha afegit un de flauta dolça. I pensem que podem ser molts més.

El dia 27 va tenir, com tot, de positiu i de negatiu, tant en l'organització com en la participació, i fins i tot el Concert. Però això no és pas motiu de desànim; al contrari, ens obliga a treballar més, i a comptar més que mai amb tots vosaltres.

Maria dels Angels

Secció de Cultura

CONEGUEM L'IDIOMA

Volem referir-nos avui, als mots anomenats gentilicis, que són els que indiquen el país de naixença o de procedència.

Cal que recordem que el català té unes formes pròpies per aquests mots i evitar les inadmissibles «adaptacions» del castellà que tant sovint són usades, especialment en el llenguatge esportiu.

Creiem que us serà d'utilitat aquesta llista d'alguns d'aquests mots els quals són més freqüentment causa d'error:

Romanès (no rumà) de Romania
Polonès (no polac) de Polònia

Hongarès (no húngaro) de Hongria
Anglès (no anglès)
Veneçolà
Mexicà (no mejicà)
Xinès (no xino)
Navarrès (no navarro)
Alemany (no alemà)
Brasiler (no brasileny)
cubà (no cubano)
Gallec (no gallego)
Basc (amb **b**)
Txec o txecoslovac
Nord-americà (amb guionet)
Sud-americà
Sud-africà
Texà (no tejano)

Aurèlia Rion

G. E. A. M.

ACTIVITATS REALITZADES

Desembre 1971

Dies 4 i 5

1.ª local a la normal de la Portella Superior. (Montserrat - agulles).

J. Chaparro i A. Iglesias del G.E. D.E.

Dia 8

Sortida a la via dels Sants. (Penyes de Can Marçet). Garraf.

P. Montaner i A. Castelló.

Dia 8

Nova primera a les Penyes de Can Marçet. «Via dels tres». (Garraf).

A. Arnabat, R. Jariod i amic.

Dies 11 i 12

Intent a la via del Sant, Penyes de Can Marçet (Garraf).

J. Chaparro i P. Montaner.

Dies 11 i 12

Inici de primera a les Penyes de Can Marçet. (Garraf).

R. Jariod i amic.

Dies 11 i 12

1.ª nova a les Penyes de Can Marçet. (Garraf). Via «Soler-Castelló». A. Castelló i Ll. Soler.

Dies 11 i 12

Intent a la Santacana de la Paret de Sant Jeroni. (Montserrat). A. Vedo i amic.

Dies 18 i 19

Tercera ascensió i segona integral a la «Via Santacana» de la Paret de Sant Jeroni a Montserrat.

A. Vedo, J. Chaparro, ambdós del G.E.A.M. i A. Dámaso, M. Troya i J. A. Diaz del G.A.M. de Terrassa, amb la col·laboració de Ll. Soler, P. Montaner i D. Vedo.

Dies 18 i 19

Sortida d'esquí a la Molina. Ll. Soler, I. Carrasco, J. Tarríño i amics.

Dies 18 i 19

Sortida a la primera del grup a la Paret dels Diables a Montserrat. R. Jariod, J. Gumà i amic.

Dia 26

Intent en solitari a la via del curset en les Penyes de Can Marçet. Retirada a la segona tirada. R. Jariod.

Dies 24, 25 i 26

1.ª local a l'agulla del Germà Paulí. (Montserrat). J. Chaparro, P. Montaner, A. Vedo i amics.

Dies 24, 25 i 26

Sortida d'esquí a la Molina. J. Tarríño i amic.

Dies 31 i 1 i 2 de Gener

Sortida d'esquí a la Molina. Ll. Soler, J. Tarríño, Isidre Carrasco i amic.

Enero 1972**Dia 6**

Via normal a la Paret de la Talaia. J. Chaparro i R. Jariod.

Dies 8 i 9

1.er intent al diedre Marisa de l'Elefant. (Montserrat). J. Chaparro, A. Vedo, P. Montaner i amics.

Sortida a la Primera del Grup de la Paret dels Diables (Montserrat). R. Jariod, A. Arnabat i amic.

Dies 15 i 16

Intent a l'Agulla del Germà Paulí (Montserrat). R. Jariod i amic.

Dia 21

5.ª a la via Vecha de la Talaia (Lurdes). A. Vedo i P. Montaner.

Dia 21

5.ª a la via Ordovàs de la Talaia (Lurdes). J. Chaparro i R. Jariod.

Dies 21, 22 i 23

Sortida a la primera del Grup de la Paret dels Diables (Montserrat). R. Jariod, J. Gomà i amic.

Dies 22 i 23

1.ª local a la via Valls de les Penyes Roges (La Riba). J. Chaparro, P. Montaner i com assistent A. Castelló.

Dies 29 i 30

1.ª local i 2.ª total a la Via Capeta de l'Elefant. (Montserrat). J. Chaparro i P. Montaner.

Dia 30

Via C.E.R. del Castell de l'Eramprunyà (Bruguès). E. Jariod i amics.

Dia 9

1.ª en les Penyes de Can Marçet «Via del Sant». P. Montaner i Ll. Soler.

II Cicle d'Excursions per a Infants

El 30 de gener s'efectuà una excursió matinal a Olèrdola. En aquesta ocasió l'autocar portà als menuts expedicionaris fins al peu de les muralles ibèriques, per la nova carretera d'accés. Igualment com en les excursions del Cicle anterior, es visitaren els habitatges troglodites de La Vall, el recinte olerdolà i les tombes antropomorfes del Pla dels Albats. Com a novetat hi hagué la visita al museu monogràfic recentment estrenat. Hi assistiren 32 infants i 9 acompanyants.

El 20 de febrer es portà a terme

una altra sortida matinal, en aquest dia cap a la presa del Pantà del Foix, el qual encara es sobreix saltant-hi les escumejants aigües. Després de contemplar aquell espectacle, els menuts seguiren cap a Can Bladet, per la riba dreta de l'estany, fins a la Font d'Horta. Més tard visitaren Castellet, retornant des d'aquest poblet a Vilanova amb l'autocar. Hi assistiren 51 infants i 11 acompanyants.

Les properes sortides estan programades per els dies 5 i 19 de març. També seran matinals.

PROPERES EXCURSIONS

Dia 12 de Març

XIV Marxa Social d'Orientació i Regularitat per Descripció

Dies 30-31 de Març
i 1-2-3 d'Abril

Campionats Socials d'Esquí

Dia 16 d'Abril

Participació a la XIX Marxa Dufour d'Orientació i Regularitat

Dia 14 de Maig

Participació a la XXXVI Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya

T. G. Vilaseca - Villanueva y Geltrú

President: Josep Bienes - Direc. Circular: Xavier Capdet - Secretaria: Montserrat Barti